

2020iure

právní pomoc - digitální svobody - svobody pod tlakem

Iuridicum Remedium, z. s.

Výroční zpráva za rok 2020

*Milí čtenáři,
rok 2020 nebyl kvůli pandemii jednoduchý asi pro nikoho. Vzhledem k živelné digitalizaci našich životů během pandemie se důležitým tématem stala digitální práva. Na jedné straně nám digitální technologie pomohly, na druhou stranu ale většina lidí pocítila jejich temné stránky i rizika. Více si nyní vážíme soukromí a možnosti nebýt stále online. Ozývá se volání po nutnosti pravidelného digitálního detoxu...*

V luRe jsme od počátku pandemie plnili svou roli watchdogové a advocacy organizace a proto jsme sledovali, připomínkovali a informovali veřejnost o širokém spektru rizik pro základní svobody, která s sebou leckterá protipandemická opatření nesla, ať šlo o různé kroky státní správy či soukromé sféry. Nucený přechod na online řešení se ukázal jako živná půda pro vylučování či systematické znevýhodňování těch, kteří z různých důvodů nevyužívají moderní technologie – tedy pro agendu naší nové kampaně „Právo na analog“. Nečekaně aktuálním se stalo i staronové téma luRe, totiž sledování metadat o elektronických komunikacích, a to proto, že Soudní dvůr Evropské unie znovu odmítl tento plošný nástroj ke sledování lidí. Na druhou stranu ale česká vláda toto dále

ignoruje. Naopak se objevily návrhy na rozšiřování využití těchto dat, ať už pro potřeby hygieniků nebo třeba antimonopolního úřadu.

Minulý rok jsme díky získané podpoře z tzv. norských fondů mohli po několika letech pořádně napnout síly do našeho programu Digitální svobody. Díky novému kolegovi Hynkovi mnohem lépe prodáváme, co děláme, získáváme další sympatizanty a spojence a startujeme společnou práci v „komunitě digisvobod“. Spustili jsme nový web a můžeme napnout mnohem více sil do našich kampaní za digisvobody. Jednou z nich je celoevropská kampaň za zákaz biometrického kamerového sledování Reclaim Your Face. Díky předvánoční crowdfundingové kampani máme díky vám finance na žalobu požadující, aby stát konečně ukončil plošné uchovávání metadat o komunikaci nás všech (data retention).

Pandemie samozřejmě silně zasáhla i náš stabilní program Právní pomoc, kde díky zapojení advokátů můžeme zajistit zdarma právní pomoc lidem, kteří by na ni jinak nedosáhli, zejména pak seniorům. S ohledem na zranitelnost seniorů vůči nákaze jsme místo osobního poradenství museli více radit po telefonu nebo emailu.

Podobně jsme třeba plánovaná vzdělávací setkání museli částečně nahradit elektronickými workshopy. Mohli jsme však na druhou stranu poskytované služby více otevřít i mimopražským klientům.

Sami jsme zažili okamžiky zmaru i radosti z naší práce. Na jednu stranu jsme museli uprostřed pandemie stěhovat kancelář z domu v havarijním stavu, na druhou stranu nám přitom hodně lidí pomohlo. Díky ToyBox máme krásný vizuál webu, díky dobrovolníkovi Jáchymovi web, díky dárcům z crowdfundingu na Doniu kromě financí na právní bitvu i podporující feedback... Věříme, že toho dobrého bude víc i v dalším roce, u nás i u vás!

Tým luRe

KDO JSME A O CO USILUJEME

Iuridicum Remedium (v překladu „právní lék“, zkráceně luRe) jsme založili jako studenti právnické fakulty v roce 2001, abychom pomohli opomíjeným ústavním svobodám – hlavně **digitálním právům** a přístupu k **právní pomoci lidem v nouzi**.

Kromě toho jsme se během následujících let opakově věnovali tématům **mimo pozornost hlavního proudu**. Mezi prvními jsme řešili například exekuce, omezování shromažďovacího práva, nevýhodné obchodní dohody a arbitrážní doložky ve prospěch nadnárodních korporací (dohody TTIP, CETA).

Dnes jsme **profesionálním** zastáncem **základních svobod**: v legislativě, v médiích a u soudů hájíme **digitální práva**, ochranu soukromí, podporujeme alternativy ke copyrightu, pořádáme soutěž Big Brother Awards (Ceny Velkého bratra). Vedle toho zajišťujeme pomocí spolupracujících advokátů **bezplatnou právní pomoc lidem**, kteří by na ni nedosáhli, zejména seniorům. Zkušenosti z našich kauz a příběhů nespravedlnosti u našich klientů však také zúročujeme v poradních

orgánech Rady vlády pro lidská práva i v dalších odborných skupinách.

Naše poslání:

Zachovat základní svobody **nás všech, bez ohledu na postavení a majetek**. Pomáhat rovnému přístupu ke spravedlnosti lidem, kteří nedosáhnou na právní služby.

Hájit **téma spravedlnosti** a základních svobod ve společenské debatě. Aktivně prosazovat respektování **základních svobod**, zejména **práva na soukromí**, ze strany **byznysu i veřejné moci**.

Dostávat do veřejné debaty **nová ohrožení. Z opomíjených problémů dělat témata** a pomáhat prosazovat řešení.

Věříme v budoucnost, v níž si vydobudeme, že technologie neslouží ke kontrole života lidí a kde jsou právo a spravedlnost dostupné všem. Inspirujeme se tradicemi zápasů za osvobození člověka.

Na naplnění svého poslání a dlouhodobé vize pracujeme ve **třech programech**. Dvěma hlavními jsou program **Právní pomoc** aneb *Advokáti potřebným* a program **Digitální svobody** aneb **Kontrola pod kontrolou**. V rámci doplňkového programu **Svobody pod tlakem** spouštíme kampaně v případech, kdy narazíme na jiné vážné ohrožení našich svobod, které se v hlavním proudu neřeší.

V týmu luRe jsme v roce 2020 pracovali ve složení: **Helena Svatošová**, **Jan Vobořil**, **Radek Denár**, **Erika Turzová Baloghová** a nová posila, náš dlouhodobý sympatizant, **Hynek Trojánek**.

Na konci roku jsme se po mnoha letech a s obřími díky za všechnu společnou práci a zážitky rozloučili s Radkem, který se rozhodl změnit profesi. V týmu jej nahradila nová kolegyně **Monika Rychliková**.

PROGRAM PRÁVNÍ POMOC

Právní poradna MČ Praha 11

V právní poradně, kterou provozujeme ve spolupráci s Městskou částí Praha 11 již dvanáct let, advokáti během roku 2020 **bezplatně pomohli celkem 259 lidem**. Poradna se zaměřuje zejména na poradenství **v oblastech exekucí, pracovního, rodinného a občanského práva**.

Právní poradenství bylo v roce 2020, stejně jako další oblasti života, významně ovlivněno pandemií nemoci COVID-19. Zaregistrovali jsme významný **pokles počtu návštěv nejstarších občanů nad 60 let** a naopak výraznější **nárůst dotazů od lidí v produktivním věku (25-60)**. Dopadly na ně **pracovněprávní problémy v zaměstnání, obtíže v podnikání, řešili podmínky a možnosti státní pomoci** u kompenzací za „proticovidová“ opatření.

I proto, že za pandemie byla omezena činnost exekutorů, jsme **evidovali pokles poradenství v otázkách dluhů, exekucí či insolvenčí**.

Mezi tematické stálice naopak bohužel patří otázky týkající se **nájemního práva a problémů s bydlením obecně**.

Právní pomoc seniorům

Díky podpoře **Ministerstva práce a sociálních věcí, Magistrátu hl. m. Prahy i MČ Praha 7** jsme i v roce 2020 s úspěchem pokračovali v naší dlouhodobé činnosti, tedy v konkrétní právní pomoci seniorům, kteří by jinak na spravedlnost nedosáhli. Právními radami a službami jsme jim pomáhali – výlučně prostřednictvím advokátů – v potížích s dluhy, exekucemi, v otázkách nájemního bydlení a pracovního práva. I zde se naši advokáti museli vypořádat s důsledky pandemie. Naši klienti z řad seniorů patřili k těm nejohroženějším, a proto jsme po celou dobu umožňovali právní pomoc rozsáhlými telefonickými konzultacemi spolu s možností zasílat dopředu nezbytné podklady. V nejtěžších obdobích jsme bohužel ani neměli jinou možnost.

V roce 2020 tak naši spolupracující advokáti realizovali na **284** právních rad, z toho **92 osobních a 192 telefonických**, dále **právní zastoupení 14 osob v celkem 34 řízeních** různého typu: správních, občanskoprávních nálezcích, exekučních či insolvenčních. Vedle toho jsme také pomohli ve **124 případech žádosti o právní pomoc v naší webové poradně**.

284
právních rad

14
právně
zastoupených osob

124
žádostí ve webové
poradně

Vzhledem k pandemii jsme museli zrušit několik termínů **mobilních poraden** (podzimní termíny poraden v Žatci, Mělníku, Chebu a Dobrušce). Klientské konzultace objednaných klientů proběhly telefonicky. Podařilo se nám však osobně realizovat tři červnové mobilní poradny a jednu podzimní. Pokračovali jsme i ve spolupráci s těmi, kteří pracují se seniory, ať už šlo o pracovníky úřadů státní správy, samosprávy nebo neziskových organizací, a v **22 případech** jsme jim poskytli **právní konzultace** k případům, které ve své praxi řešili a nevěděli si s nimi rady. Vedle toho jsme ve spolupráci s **Městským úřadem v Dobrušce** uspořádali **seminář** pro pracovníky obcí zaměřený na problematiku **veřejného opatrovnictví zadlužených osob**.

Kromě konkrétní právní pomoci také pomáháme osvětou a vzděláváním v džungli práva. Díky těmto aktivitám získají lidé orientaci a povědomí o nejčastějších právních pastech. Pokračovali jsme v **dlouholeté spolupráci s radničními periodiky** MČ Prahy 7 **Hobuleť**, **Dobrušský zpravodaj**, **Žatecký zpravodaj**, **Lískáček** (Brno – Lískovec), **Sřekovinky** (Ústí nad Labem – Sřekov), **Kos-**

telecký zpravodaj Orlice, a také s časopisy **Revue 50+** a **Naše Praha**, kde jsme každý měsíc publikovali praktické a srozumitelné právní rady občanům, v rámci rubriky **Advokát radí**. Odborné články jsme pak publikovali v **časopisu Obec a finance**.

Vydali jsme také **praktickou příručku věnovanou tentokrát nájemnímu bydlení: Nájem bytu v otázkách a odpovědích**. Příručka je napsána ve formě konkrétních příběhů lidí a jejich problémů; obsahuje i velmi **žádané vzory různých právních podání**. Vedle toho jsme také doplnili další vzory podání na naše webové stránky.

Naopak kvůli pandemii jsme nemohli zorganizovat všechny předpokládané **semináře**. Na počátku září se podařilo realizovat **jeden seminář** ve spolupráci se seniorským centrem Prahy 11 „**Jak nenaletět na internetu**“, ostatní dva semináře jsme bohužel museli kvůli vládním opatřením zrušit a nahradili jsme je webináři (na témata **Jak se bránit exekuci, když nic nedlužím?** a **Nájemné a jeho zvyšování**), které jsou ke zhlédnutí na **Youtube kanále organizace** a na **webových stránkách**.

Tato právní pomoc a osvěta byla možná díky projektům MPSV, Hlavního města Prahy a Městské části Praha 7. Projekty byly realizovány za přispění prostředků ze státního rozpočtu České republiky, dotací Ministerstva práce a sociálních věcí s podporou Městské části Praha 7 a za přispění dotačního programu Magistrátu hl. m. Prahy na podporu vzdělávání seniorů na území hlavního města Prahy.

Právní podpora v bydlení

Také v roce 2020 jsme se zabývali nájemním bydlením a (bohužel narůstajícími) těžkostmi nájemníků. Řešili jsme dopady krátkodobého ubytování s využitím platform typu AirBnB, a dále problematiku soukromí bydlících a zpracování osobních údajů v bytových družstvech a SVJ.

Poskytovali jsme právní poradenství nájemníkům či podnájemníkům. Vůbec nejčastějšími problémy klientů byly často existenční problémy dané **zvyšováním nájmů a výpověďmi z nájmu** ze strany pronajímatele. Více jsme také řešili nesprávné rozúčtování služeb či nevyhovující kvalitu bydlení. Naši advokáti takto pomohli potřebným lidem v celkem **48 případech**. Zajistili jsme také **3 advokátní zastoupení** pro nemajetné nájemníky ve sporech s pronajímateli.

Oblasti krátkodobého ubytování prostřednictvím platform jsme se věnovali již třetím rokem. S ohledem na utlumení turistického ruchu prakticky na nulu v důsledku pandemie se problémy krátkodobého ubytování zdánlivě vytratily. Na druhou stranu ale třeba „mrtvé“ centrum Prahy ukázalo v plné nahotě, jak se během posledních let proměnilo tím,

že zmizeli jeho stálí obyvatelé i služby, které využívali. Obáváme se, že přes jisté legislativní změny se po odeznění pandemie tento neblahý trend vrátí.

Advokát projektu v tomto roce poskytl **11 právních konzultací** zejména bytových družstvům a SVJ z centra Prahy. Právě v očekávání návratu negativních dopadů v budoucnu jsme nicméně vydali **příručku Jak se bránit negativním dopadům ubytování sjednaného přes digitální platformy**, která navazuje na více teoreticky zaměřenou analýzu zpracovanou v roce 2018. Je určena všem, kdo se musí s negativními dopady krátkodobého ubytování potýkat.

Problematika soukromí, osobních údajů a bydlení je stále polem, na němž není vše právně jasné. Mnoho věcí nemají SVJ a bytová družstva vyjasněných. **Sedmi subjektům, jejichž zástupci se na nás obrátili, jsme poskytli advokátní konzultace k využívání kamerových systémů nebo poskytování informací z evidencí členů či údajů o hospodaření.**

Problematiky krátkodobého ubytování a současně otázek ochrany soukromí se pak dotýkala i naše aktivita, již jsme reagovali na vypsání dotací na zavádění biometrických zámků ze strany MČ Praha 1. Pro městskou část jsme v dubnu zpracovali **Analýzu nabídky dotace na nákup a instalaci biometrických a obdobných domovních systémů.** Radního Jana Votočka, který byl za dotaci zodpovědný, se nám podařilo analýzou i následnou osobní schůzkou **přesvědčit, že zavádění biometrických zámků** by jak z legislativních, tak praktických důvodů přineslo pro SVJ a bytová družstva řadu problémů.

Dotace tak byla **zastavena.**

V rámci osvětových aktivit jsme na témata nájemního bydlení a GDPR rovněž publikovali celkem 10 článků v rubrice **Advokát radí** v radničních listech Hobuleť, Žatecký zpravodaj, Lískáček a Střekovinky a v časopisech Revue 50+ a Naše Praha.

Takto jsme mohli pomáhat díky projektu Právní podpora pro hlavní výzvy v bydlení v roce 2020, který byl realizován za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj.

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

PROGRAM DIGITÁLNÍ SVOBODY

V roce 2020 jsme mohli spustit projekt **Digitální watchdog**, který nám umožňuje se naplno věnovat **svobodě a právům** člověka na dosud ne zcela zmapovaném území digitálního světa. Chceme pohlídat, že i v digitálním světě budou plně respektovány základní svobody, práva a rovné zacházení. Chceme zároveň **zajistit možnost se digitálního světa vůbec neúčastnit**: platit hotově či vyřídít záležitost na úřadě osobně není znakem podivnosti, ale otázkou **svobodné volby**.

Velký bratr a Covid-19

Od počátku epidemie jsme vstupovali do veřejné debaty s důrazem na ochranu soukromí zejména při návrzích na **využívání dat od mobilních operátorů či dat o bankovních transakcích**. Věnovali jsme se zejména opakované snaze o využívání metadat o elektronické komunikaci nebo platbách kartou při trasování. Ty **nejinvasivnější návrhy se podařilo zastavit** a nástroje trasování jsou v ČR dnes využívány na základě souhlasu a mají spíše marginální význam. Zaměřili jsme se i na zvýšení **transparentnosti fungování dvou postupných verzí** trasovací

aplikace **eRouška** a seznamovali jsme veřejnost s informacemi o její bezpečnosti. Zveřejnili jsme **otevřený dopis Ministerstvu zdravotnictví**, ve kterém jsme upozornili na zpracování údajů na serverech mimo Evropu, ke kterému při provozování eRoušky dochází, a to v rozporu s evropským právem i se zájmy samotných uživatelů.

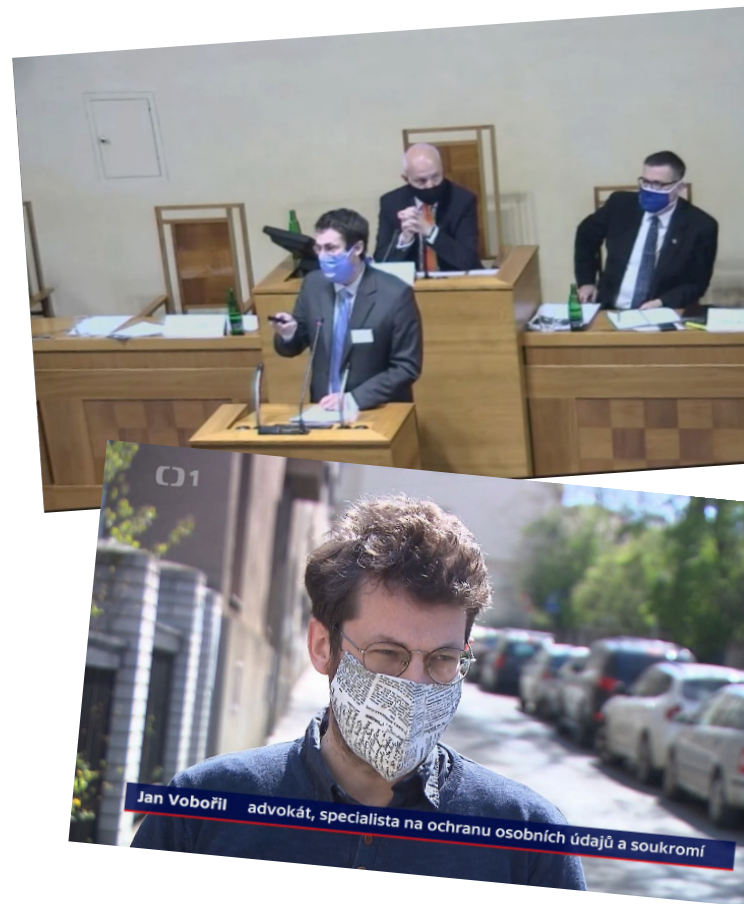
Upozornili jsme také na rizika, která by znamenalo nucené využívání aplikace eRouška například pro návštěvy kulturních či sportovních akcí.

Vystoupili jsme na **veřejném slyšení v Senátu a prosadili jsme naše návrhy do výzvy Senátu vládě k lepší ochraně dat z „chytré karantény“**.

Věnovali jsme se také otázce distanční výuky. V říjnu jsme v **otevřeném dopise upozornili na rizika používání nástrojů od Google a Microsoft ve školách**. Rizika nástrojů technologických gigantů musí být pojmenována a eliminována hledáním alternativ k masovým nástrojům, které jsou sice nabízené zdarma, ale za cenu shromažďování a využívání osobních údajů. V listopadu jsme se zapojili do

tvorby **tabulkového přehledu pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ve kterém byly srovnány aplikace na distanční výuku**. S naším dobrovolníkem jsme definovali **parametry bezpečnosti a ohledy na soukromí**. Tabulky využívala široká veřejnost, zejména zaměstnanci škol.

Úspěchem bylo schválení Technologického desatera (nejen) pro časy koronaviru Radou vlády pro lidská práva, se kterým by nyní měly pracovat resorty státní správy. Na přípravě desatera jsme se podíleli v rámci Pracovní skupiny pro lidská práva a technologie. Vedle pozitivních přínosů digitalizace jsme zdůraznili nutnost **bránit vytváření digitálních propastí včetně nutnosti alternativních nedigitálních řešení**, zejména pokud jde o komunikaci se státní správou pro ty, kteří nemohou nebo nechtějí na digitalizaci participovat.

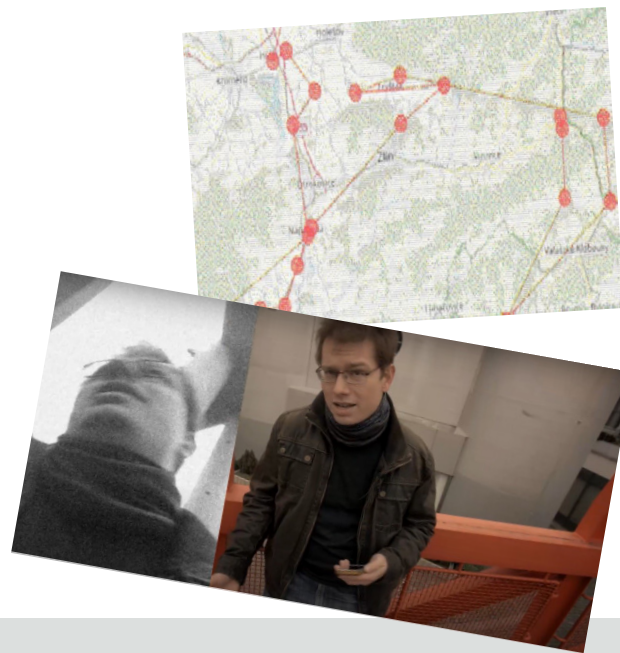
Konec plošnému skladování metadat o našich životech

Rychle jsme reagovali na **rozhodnutí Soudního dvora EU**, který rozhodl o neslučitelnosti plošného a nevýběrového uchovávání metadat o naší komunikaci (data retention) s evropským právem. V českém kontextu toto rozhodnutí prakticky **potvrdilo to, co luRe tvrdilo již několik posledních let**.

Ve spolupráci s novinářem Honzou Cibulkou, který se tématu dlouhodobě věnuje, jsme spustili právní proceduru, která, jak doufáme, vyvrcholí koncem povinnosti operátorů a providerů skladovat data o naší komunikaci „pro všechny případy“.

Téma v České republice zarezonovalo i díky tomu, že se o pár týdnů později objevil návrh, dle kterého měly tato metadata v rámci trasování využívat i hygienické stanice. Do celého tématu se nám v **crowdfundingové sbírce povedlo zapojit veřejnost**. Žaloba, kterou jsme podali, tak není vyjádřením obav jen nás jako watchdogové organizace, ale širší veřejnosti. Využívání metadat o komunikaci jsme se

věnovali i v souvislosti s pandemií. Odborně jsme se zapojili do kritiky návrhu ministerstva zdravotnictví promítnout do chystané novely zákona o veřejném zdraví možnost hygieniků vyžadovat data o pohybu osob od telefonních operátorů. **Tento návrh se naštěstí podařilo zastavit.**

Tlumení dopadů zákona o Vojenském zpravodajství

V roce 2020 pokračovalo v České republice projednávání nebezpečné novely zákona o Vojenském zpravodajství. Podle ní má tato zpravodajská služba získat velkou kontrolu nad českým internetem včetně možnosti takzvaných „aktivních zásahů“ do provozu sítě či zařízení uživatelů a zapojení „černých skříněk“ - uzlových bodů, přes které by zpravodajci mohli číst data na síti. Novele jsme se věnovali třetím rokem a prací na verzích zákona a jednáním jsme strávili desítky hodin.

Bohužel, novela na začátku roku 2021 díky tlaku vojenské rozvědky prošla Sněmovnou. Její výsledná podoba dává nekontrolované tajné službě (není naplněn ani slabý kontrolní mechanismus, který žádá zákon) zásadní pravomoci, kterých se obáváme. Malou útěchou snad je, že i díky naší práci nejsou její dopady na soukromí nás všech tak veliké, jak se původně očekávalo.

Právo na analog jako jistá cesta k soukromí

Především díky našemu hlasu ve Výboru pro základní práva a předcházení diskriminaci a jeho **Pracovní skupině pro práva starších osob** se nám daří více popularizovat myšlenku **práva na analog**, dle které by člověk neměl být nijak nucený do využití moderních technologií, pokud nechce.

Uchovávání nedigitálních alternativ pro komunikaci se státem pak považujeme za klíčové nejen pro možnost výběru, ale i z bezpečnostního hlediska. Naše činnost v rámci práva na analog se po celý rok významně prolínala s dopady pandemie, která pro spoustu občanů znamenala právě nucení do digitálních řešení.

Viditelným výstupem je **podnět k sankcionování nepřijímání hotovosti**, jehož přípravě jsme se v roce 2020 věnovali a v roce následujícím ho provedli až ke **schválení Radou vlády pro lidská práva**.

Poskytujeme advokátní zastoupení člověku, který z důvodu, že neovládá práci s internetem a nemá k němu přístup,

nemohl uplatnit svá práva v insolvenčním řízení, kde je v řadě případů doručováno pouze zveřejněním na internetu. Tuto kauzu se snažíme dovést až k Ústavnímu soudu, který by se k právu na analog mohl vyjádřit.

Můj obličej patří mně

V průběhu roku jsme se zapojili do příprav celoevropské petice **Reclaim Your Face**, která usiluje o zákaz pokročilých kamerových systémů umožňujících analyzovat a identifikovat jednotlivé tváře. Jejich masové nasazení a následná datafikace našeho pohybu by nevedla k ničemu jinému než k digitální dystopii, ve které jsou informace o každé naší aktivitě včetně projevení názoru či účasti na každé veřejné akci zaznamenány a potenciálně využity (či, v případě marketingu, zneužity).

Hynek Trojánek je českým garantem kampaně, která je registrována jako Evropská občanská iniciativa. Znamená to mimo jiné, že v případě sehnání milionu podpisů z celé Evropy se požadavky petice bude muset zabývat Evropská komise. Petice, kterou jsme šířili pod českým názvem **Můj obličej patří mně** a kterou hned ze začátku podepsalo několik stovek lidí, byla přitom jen předzvěstí dalších našich lokálních aktivit na poli biometricky. Již ke konci roku jsme začali připravovat souhrnnou studii, která **mapuje využití biometrických kamer ve veřejném prostoru v České republice**.

Uzdravme zdravotnická data

V červnu roku 2020 jsme v našem stanovisku pro Ústavní soud varovali před možným rozšiřováním či novým využíváním **zdravotních registrů** vedených kontroverzním Ústavem zdravotnických informací. Plíživé změny by podle nás mohly vést ke vzniku centralizované zdravotnické dokumentace náchylné ke zneužití. Později v listopadu **Ústavní soud rozhodl překvapivě, že právní úprava zdravotnických registrů je v pořádku**, naše varování tak nezohlednil. Rozhodnutí soudu padlo bez ústního jednání, k němuž jsme byli původně pozváni, ale kvůli pandemii bylo zrušeno. Odůvodnění není ani propracované, ani přesvědčivé. Jednalo se o **další velké zklamání z rozhodování Ústavního soudu ve věci práva na soukromí**.

V oblasti zdravotních registrů jsme se v průběhu roku také věnovali zpracování **připomínek k novelám zákonů o zdravotních službách a k zákonu o elektronizaci zdravotnictví**. V případě prvního zákona legislativní proces prozatím skončil v připomínkovém řízení, naše připomínky nicméně byly z velké části promítnuty do připomínek Úřadu vlády ČR - Zmocněnkyně pro lidská práva.

Autorské právo

Společně se spolkem Za bezpečný a svobodný internet jsme připravili **obsáhlé připomínky k transpozici autorskoprávní směrnice**, kde jsme se věnovali zejména problematické povinnosti poskytovatelů internetových služeb aktivně zabránit nahrávání nelegálního obsahu, s čímž jsou nutně spojeny i zásahy do soukromí. Naše připomínky se nám opět podařilo **částečně prosadit do oficiálních připomínek Úřadu vlády**.

Členství v odborných orgánech

Náš hlas v otázkách digitálních práv byl v roce 2020 slyšet díky našemu členství v odborných skupinách. Patří k nim Pracovní skupina pro lidská práva a moderní technologie, Výbor pro základní práva a předcházení diskriminaci **Rady vlády pro lidská práva** (RVPL), expertní skupina **Sítě k ochraně demokracie** a expertní skupina k problematice **On-line soudnictví** v rámci mezinárodního výzkumného projektu. Na začátku roku 2020 jsme se podíleli na formulaci Doporučení Pracovní skupiny pro lidská práva a moderní technologie k **Informační koncepci ČR programu Digitální Česko**, do kterého se nám podařilo prosadit zásady práva na analog, a které bylo později pojednáváno s **Radou vlády pro informační společnost**. Úspěchem aktivního členství v orgánech RVLP ke konci roku 2020 bylo schválení **Technologického desatera nejen pro časy koronaviru** a příprava a následné schválení **Usnesení pro zavedení sankcí za porušování povinnosti akceptace hotovostních plateb** Radou vlády pro lidská práva.

Ceny Velkého bratra

Tradiční akcí luRe jsou Ceny Velkého bratra, které se rozdávaly již šestnáctým rokem. Devítičlenná porota složená z odborníků na nové technologie, právníků, obránců základních svobod a novinářů udělovala anticeny ve čtyřech kategoriích.

Dlouhodobý slídlil:

Ministerstvo zdravotnictví za sérii pochybení při nakládání s osobními údaji v průběhu epidemie.

Firemní slídlil:

Cogniware za sledovací systémy Cogniware Insights a jejich dodávání autoritářským režimům.

Úřední slídlil:

Poslanci Monika Červíčková a Jiří Mašek za návrh povinné registrace rodných čísel lidí kupujících anonymní SIM karty.

Výrok Velkého bratra:

Profesor Jaroslav Flegr za výzvu k zpřístupnění citlivých dat o pohybu a karetních transakcích všech občanů pro státní orgány, byť v rámci boje s pandemií.

Pozitivní cena Edwarda Snowdena:

Disentní stanoviska Kateřiny Šimáčkové ke klíčovým nálezům Ústavního soudu týkajícím se ochrany soukromí. Ústavní soudkyně Kateřina Šimáčková cenu odmítla převzít, aby dostala nezávislosti soudce. Počítali jsme s tím trochu, i tak máme za to, že je třeba vyslovit veřejné ocenění jejich propracovaných stanovisek v důležitých kauzách, kde dle nás Ústavní soud právo na soukromí poškodil.

Složení poroty Big Brother Awards 2020

- Jan Cibulka (*datový novinář, Český rozhlas*)
- Eduarda Hekšová (*ředitelka spotřebitelské organizace dTest*)
- Oldřich Kužílek (*poradce pro otevřenost veřejné správy a soukromí, Otevřená společnost*)
- Robert Malecký (*redaktor, HlídacíPes.org*)
- Ján Matejka (*ředitel Ústavu státu a práva AV ČR*)
- Ondrej Mikle (*odborník na informační a komunikační technologie*)
- Pavel Růžička (*expert na kyberbezpečnost*)
- Jan Vobořil (*výkonný ředitel luRe a advokát*)
- Václav Vlk (*advokát a předseda Českého helsinského výboru*)

Mediální partneři Cen Velkého bratra:

HlídacíPes^{org}
ŽURNALISTIKA VE VEŘEJNÉM ZÁJMU

Program Digitální svobody může fungovat díky projektu: *Digitální watchdog, který je realizován 1. 4. 2020-31. 3. 2022 a podpořila jej Nadace OSF v rámci programu Active Citizens Fund, jehož cílem je podpora občanské společnosti a posílení kapacit neziskových organizací. Program je financován z Fondů EHP a Norska.*

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

| Nadace OSF

VDV
VÝBĚR DOBRÉ VOLE
Nadace Občanské společnosti

SKAUTSKÝ
INSTITUT

**DIGITÁLNÍ
SVOBODY
.CZ**

IURE V MÉDIÍCH

IuRe se postupně stalo ve své agendě důvěryhodným hlasem pro média. Jelikož chceme upozorňovat veřejnost na aktuální a opomíjené problémy, je pro nás spolupráce s médii **naprosto zásadní pomocí při řešení kauz**, při poukazování na nešvary, ale i při **budování renomé jakožto stabilního a odborného partnera k diskuzi**. Jsme oslovováni se žádostmi o rozhovor, poskytujeme postřehy, komentáře a stanoviska k aktuálnímu dění, především v problematice ochrany soukromí a digitálních svobod, ale i k tématům, která často trápí naše klienty, jako jsou dluhy, exekuce a bydlení.

Příspěvky a komentáře našich expertů se pravidelně objevují v relacích veřejnoprávních médií **České televize** a **Českého rozhlasu**, stejně tak i v celostátním vysílání televizí TV Nova, TV Prima, v tištěných periodikách jako jsou **Hospodářské noviny**, **MF Dnes**, **Ekonom** či **Finmag** nebo v regionálním tisku či na webových zpravodajských serverech **aktualne.cz**, **idnes.cz**, **lupa.cz**, **novinky.cz** nebo **hlidacipes.org**. Nově jsme přispěli i do odborných časopisů DPO PRO a Fórum sociální politiky.

Naší rubriku **Advokát radí**, ve které občanům pravidelně předkládáme odborné právní rady v konkrétních problé-

I slušný člověk se má čeho bát

K čemu všemu se dají zneužít osobní údaje, kterých se vzdáváme výměnou za služby nebo aktuálně za kolektivní zdraví? Právnik Jan Vobořil z neziskovky Iuridicum Remedium neví. To se totiž vždycky ukáže, až když je někdo opravdu zneužívá.

32

mech, si mohou **každý měsíc** přečíst čtenáři místních radničních a obecních listů jako jsou měsíčník **Hobuleť** na Praze 7, v **Dobrušském zpravodaji**, v **Žateckém zpravodaji**, v **Lískáčku** (Brno – Lískovec), **Střekovínkách** (Ústí nad Labem – Střekov), **Kosteleckém zpravodaji Orlice** nebo v časopise pro seniory **Revue 50+**. Dlouhodobě spolupracujeme rovněž s časopisem **Obec a finance**.

Aktivně se také snažíme sami novinářskou obec oslovovat a informovat o novinkách a pokrocích v našich aktivitách, a to především pomocí **tiskových zpráv**, kterých jsme v roce 2020 vydali k různým tématům celkem 11. V roce 2020 bylo v médiích celkem **170** příspěvků informujících o práci luRe.

V roce 2020 jsme posílili a posunuli výše i naši komunikaci na sociálních sítích. Jsme aktivní na Twitteru a Facebooku, spravujeme profil na Youtube pro naše videa, která po čase opět začínáme točit.

Náš facebookový profil **Digitální svobody**, přes který komunikujeme většinu aktivit, sleduje více než 5 000 lidí.

Online 104

Tisk 46

Rozhlas 15

TV 5

KOMU DĚKUJEME ZA PODPORU A SPOLUPRÁCI V ROCE 2020

Podpořili nás:

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

IuRe se podílí na činnosti následujících organizací

- European Digital Rights (EDRi), evropské sítě nevládních organizací zabývajících se digitálními právy

Dlouhodobě spolupracujeme s:

- Point 50 + - právní poradenství a semináře pro seniory
- Městské části Praha 7 a Praha 11 a MÚ v Dobrušce, Mělníce a Žatci při poskytování bezplatné právní pomoci občanům
- Jihoměstská sociální a.s. - právní poradenství a semináře pro seniory
- Ústav práva a technologií PFMU, Open Access, Národní technická knihovna při propagaci užívání Creative Commons
- dTest v tématech ochrany soukromí spotřebitelů

DĚKUJEME NAŠIM DOBROVOLNÍKŮM

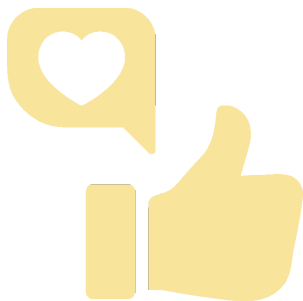
Jáchym Metlička, Petra Mikulová,
Jakub Honců, Ondřej Hujňák, Micoláš Růžek

DEGOOGLIZACI CELÉ ORGANIZACE
JSME ZVLÁDLI HLAVNĚ DÍKY
PISK.CZ A NOLOG.CZ

Dále nám pomohli darem, know-how, slevou či bezplatnou službou:

- Advokátní kancelář Moreno Vlk & Asociados – JUDr. Václav Vlk
- BRIMO
- Členové poroty Big Brother Awards
- Janota Marek
- Kyncl David
- Liška Jiří
- Marek Jan
- Maštálka Ivan
- Mikle – Barát Ondrej
- Novák Václav
- Píkal Vojtěch
- Reichová Eva
- Svatošová Helena
- Štefanec Milan

Za pomoc a dary také děkujeme mnoha anonymním přispěvatelům. Velice děkujeme všem dárcům, oceňujeme pomoc vás všech. Bez této velkorysé podpory by nebyla činnost luRe na profesionální úrovni možná.

Poděkování přispěvatelům v crowdfundingové kampani:

Speciální díky patří našim dárcům v crowdfundingové kampani *Konec plošnému skladování metadat o našich životech*, ve které nám přispělo 120 podporovatelů. Poděkovat chceme také samotnému **Doniu**, které vyřizuje administrativu a infrastrukturu.

Z dárců v kampani děkujeme výslovně následujícím, kteří svá jména zveřejnili:

- Antonín Pokorný
- Vít Luštinec
- Roman Šemík
- Tomas Janku
- Pavol Lupták

JAK MŮŽETE PODPOŘIT, CO DĚLÁME

Pokud považujete naši práci za potřebnou a oslovila Vás, **budeme velmi rádi, když se rozhodnete nás podpořit.** V malém počtu zvládáme zlepšovat dost věcí jak na poli dostupnosti práva pro všechny, tak na poli digitálních svobod. Se silnějšími financemi bychom mohli dělat ještě o dost více, motivace ani náměty nám rozhodně nechybí. Jakákoli Vaše pomoc má pro nás obrovský význam, a to nejen finančně, ale současně jako výraz ocenění naší práce – to nám hodně pomáhá také.

Pomoci nám můžete:

Peněžitým darem

Poslat peníze lze buď přímo na náš bankovní účet zřízený pro veřejnou sbírku: **2200515622/2010** (Fio banka) nebo složenkou na účet, sídlo či kancelář organizace. Můžete využít také PayPal: náš PayPal e-mail je **dona-te@iure.org**. Možné je využít i portál **Darujme.cz** anebo nás předvolit při nákupu v e-shopu přes systém **givt.cz**.

Rádi Vám vystavíme **potvrzení pro daňové účely** a můžete si zvolit konkrétní program nebo kampaň, na který budete chtít přispět.

Věcným darem nebo službou

Určitě využijeme i materiální dar, užitečný pro činnost našeho spolku (kancelářské potřeby, technika, propagační předměty pro drobný prodej). Pomůže i **sleva na tisk, distribuci, překlady či jiné služby.**

Dobrovolná pomoc od studentů práv nebo IT

Chcete se zapojit do našich kampaní? **Vítáme všechny více i méně zkušené právníky či ajťáky** na krátkodobější i dlouhodobější spolupráci. Vítáme ale **jakékoli šikovné lidi se zájmem** o naše témata.

Těšíme se na e-mailu iure@iure.org, ozvěte se.

DARUJME.CZ

PŘEHLED HOSPODAŘENÍ

V ROCE 2020

Celkové výnosy luRe v roce 2020 činily **2 126 tisíc korun českých**. Celková výše dotací v roce 2020 činila **1 milion 652 tisíc korun českých**. Naše příjmy dále tvořily dary ve výši **117 tisíc korun českých**. Vlastní hospodářskou činností jsme zajistili příjem ve výši 251 tisíc korun českých.

Největší část našich nákladů tvořily **služby – především služby právní**, jelikož právní pomoc je poskytována advokáty výhradně mimo zaměstnanecký poměr. Dalšími službami byly **účetní práce a provozní náklady** (nájem, energie, internet, telefon atp.). Druhou největší část nákladů tvořily osobní náklady, tedy náklady na zaměstnance luRe. Podrobnější údaje o rozpočtu a jeho složkách podává účetní závěrka v následující kapitole.

V programu Právní pomoc jsme v roce 2020 realizovali tyto projekty:

- **Bezplatná advokátní pomoc a osvěta pro seniory ve věci dluhů, exekucí a udržitelnosti bydlení**

a zaměstnání (1-12/2020 MPSV), podpořeno dotací Ministerstva práce a sociálních věcí.

• **Právní podpora pro hlavní výzvy v bydlení v roce 2020 (1-12/2020 MMR)**, projekt podpořen příspěvím prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj.

• **Právo na straně seniorů (1-12/2020 MHMP)**, projekt je podpořen příspěvím prostředků dotačního programu Magistrátu hl. m. Prahy na podporu vzdělávání seniorů na území hlavního města Prahy.

V roce 2020 jsme také obdrželi jednorázovou programovou dotaci od **Městské části Praha 7** (Praha 7- senioři) na **právní pomoc a osvětu seniorům** v oblasti dluhové problematiky a exekucí.

V rámci programu již také od roku 2007 provozujeme bezplatnou právní poradnu ve spolupráci s **Městskou částí Praha 11** mimodotačně jako službu.

V programu Digitální svobody jsme v roce 2020 realizovali projekty:

- **Digitální watchdog (4/2020-3/2022)**. Projekt podpořila Nadace OSF v rámci programu Active Citizens Fund, jehož cílem je podpora občanské společnosti a posílení kapacit neziskových organizací. Program je financován z Fondů EHP a Norska.

ROZVAHA VE ZKRÁCENÉM ROZSAHU

KE DNI 31. 12. 2020 (V CELÝCH TISÍCÍCH KČ)

AKTIVA	Stav k prvnímu dni	Stav k posled. dni účetního období
Dlouhodobý majetek celkem	0	0
Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	0	0
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	0	0
Dlouhodobý finanční majetek celkem	0	0
Oprávy k dlouhodobému majetku celkem	0	0
Krátkodobý majetek celkem	594	1 190
Zásoby celkem	0	0
Pohledávky celkem	24	29
Krátkodobý finanční majetek celkem	562	1 156
Jiná aktiva celkem	8	5
Aktiva celkem	594	1 190
PASIVA	Stav k prvnímu dni	Stav k posled. dni účetního období
Vlastní zdroje celkem	311	564
Jmění celkem	0	0
Výsledek hospodaření celkem	311	564
Cizí zdroje celkem	283	626
Rezervy celkem	0	0
Dlouhodobé závazky celkem	0	0
Krátkodobé závazky celkem	282	459
Jiná pasiva celkem	1	167
Pasiva celkem	594	1 190

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

KE DNI 31. 12. 2020 (V CELÝCH TISÍCÍCH KČ)

Náklady

Spotřebované nákupy a nakupované služby	1 051
Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	0
Osobní náklady	793
Daně a poplatky	2
Ostatní náklady	27
Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv	0
Poskytnuté příspěvky	0
Daň z příjmů	0
Náklady celkem	1 873

Výnosy

Provozní dotace	1 652
Přijaté příspěvky	117
Tržby za vlastní výkony a zboží	251
Ostatní výnosy	106
Tržby z prodeje majetku	0
Výnosy celkem	2 126
Výsledek hospodaření před zdaněním	253
Výsledek hospodaření po zdanění	253

Iuridicum Remedium, z. s. (luRe)

IČ: 26534487

Sídlo: Přístavní 1236/35, Praha 7, 170 00

Kancelář, fakturační adresa: Jeseniova 837/10,
130 00 Praha 3

Telefon: +420 776 703 170

E-mail: iure@iure.org

Paypal: donate@iure.org

Datová schránka: yks84px

www.iure.org

www.digitalnisvobody.cz

www.bigbrotherawards.cz

Sociální sítě:

facebook.com/digitalnisvobody

facebook.com/Ceny.Velkeho.bratra.CR

twitter.com/iure_cz

youtube.com/luReCZ

OBSAH

- 1 / Rok 2020 v luRe
- 3 / Kdo jsme a o co usilujeme
- 5 / Program právní pomoc
- 11 / Program Digitální svobody
- 20 / luRe v médiích
- 22 / Děkujeme za podporu
- 25 / Podpořte nás
- 26 / Přehled hospodaření v roce 2020
- 27 / Účetní závěrka

Ilustrace použité v rámci licence CC-BY:

Tomáš Vovsík, Yamini Ahluwalia,
Robiul Alam, Arthur Shlain, HeadsOfBirds.

Ilustrační fotografie dle volné licence:
unsplash.com/license

Úvodní ilustrace: Toy-Box.

Motivy z kampaně ReclaimYourFace použité v rámci
propagace petice: www.reclaimyourface.eu.